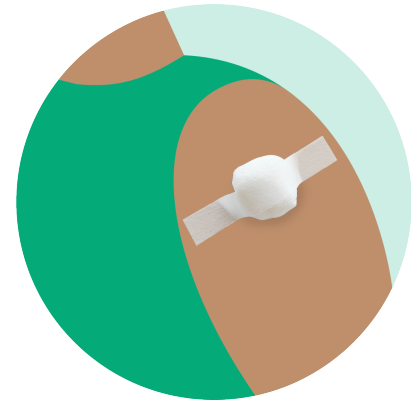

Muhtun mánát buohccájit duodalaččat influensii

Norggas leat 80 000 mánás stuorát riska duodalaččat buohccát influeanssa geažil.

Mánát geain leat čuovvovaš dávddat ja dilit, berrejit oažžut influeansaboahkuheami jahkásaččat:

- Kronalaš geahpesdávda (maiddái ástmá)
- Váibmodávda
- Kronalaš neurologalaš dávda dahje váttna (omd. epilepsija ja dilit mat váikkuhit geahpesdoaibmamii)
- Hedjonan immuvdnavuogádat dávdda dahje divššu geažil (omd. orgánaid sirdin dahje borasdávda)
- Vuoivvas- dahje manimusváidun
- Diabetes
- Hui duodalaš buiddodat
- Eará duodalaš dahje kronalaš dávda mas influeansa dagaha duodalaš dearvvasvuodáris, mangel doaktára individuála árvvoštallama (omd. mánát geain leat eamikromosomaspiehkastagat ja genehtalaš syndromat)

- Ovdaláigge riegdán mánát. Riska lea stuoramus mánáin geat leat riegdán ovdal áhpehisvuoda 32. vahku. Boahkuheapmi ávžžuhuvvo jahkásaččat 6 mánu agi rájes (kronologalaš ahki) gitta 5 jahkái.

Mii lea influeansa ja manne dat sáhtá leat duodalaš?

Influeansa lea njoammudávda man influeansavirus dagaha. Virus dagaha infekšuvnna njálmmis, čoddagis ja geahppáin. Influeansa ii leat seamma go nuorvu.

Influeansadávdamearkkat bohtet dávjá fáhkka alla feberiin, deahkkebákčasiiguin, oaivebákčasiin ja vuoimnehuvvamiin. Muhtin mánát sáhttet vuovssadit dahje luhččut.

Influeansavirusat dagahit epidemijaid Norggas juohke jagi gaskal golggotmánu ja miessemánu. Influeansa lea dábbalaš mánáid gaskkas. Dábbalaš influeansaáigodagas ožžot 20–30 % buot mánáin influeanssa.

Erenoamáš várálaš muhtumiidda

Jahkásaččat buohccájit sullii 500 máná nu duodalaččat influensii ahte dárbbasit divššu buohcciviesus. Eatnašat leat álgoálggus dearvvas mánát, muhto mánáin geain leat muhtun dávddat dahje dilit, lea sullii 4 geardde stuorát riska buohccát duodalaččat influeanssa geažil go dearvvas mánáin.

Norggas leat gitta 80 000 máná gaskal 0 ja 17 jagi geain lea stuorát riska duodalaččat buohccát influeanssa geažil. Stuoramus joavku leat mánát geain lea ástmá dahje eará geahpesdávda. Dasa lassin leat mánja duhat máná geain leat váibmodávdam, diabetes ja neurologalaš dávddat nugo epilepsija. Dát mánát sáhttet vásihit ahte sin álgoálgosaš dávda hedjona ja šaddet lassidávddat, nugo geahpesboaldáhat, jus sidjiide njoammu influeansa.

Mánát hárve jápmet influeanssas, muhto go nu geavvá, de leat dávjjimusat mánát geain lea dávda dahje dilli mii dahká sin erenoamáš hearki duodalaš dávddaide.

Loga eanet čujuhusas
<https://www.fhi.no/va/barne-vaksinasjonsprogrammet/>

Boahkuheapmi addá buoremus suodjalusa

Influeansaboahkuheapmi lea álkimus ja buoremus vuohki eastadit influeanssa ja dávdda duodalaš váikkuhusaid. Mánát geain leat riskadilit, berrejit danne boahkuhuvvot juohke čavčča. Influeansaboahkuheapmi sáhtta maid láivudit influeansadávdamearkkaid sis geat ožžot infekšovna vaikko leat boahkuhuvvon.

Guokte iešguđetlágan influeansaboahkuheami mánáide

Norggas leat guokte iešguđetlágan influeansaboahkuheami mat leat dohkkehuvvon mánáide: injekšovdna-boahkuheapmi (dohkkehuvvon buot mánáide 6 mánu agi rájes) ja njunnespráijaboahkuheapmi (dohkkehuvvon ahkejoavkkus 2–17 jagi).

Njunnespráijaboahkuheami eai galgga geavahit mánát geain lea duodalaš ástmá, dahppaneami, immuvdnaváidun dahje njunnesguopmeluoddaneapmi. Ii goappáge boahkuheamiid galgga addit olbmuid geain dihtet lea influeansaboahkuhanallergiija.

Mánáide gaskal 6 mánu ja 9 jagi, geat eai leat boahkuhuvvon dahje geain ii leat ovdal duodášuvvon influeansa, ávžžuhuvvojit guokte dosa influeansa-boahkuheami mii váldo unnimusat 4 vahku gaskkain, beroškeahhtá makkár boahkuheapmi lea.

Maid boahkuheami sisdoallet?

Injekšovdnaboahkuheami leat influeansavirusa oasit, steriila čáhci, iešguđetlágan sálttit ja eará veahkkeávdnasat. Njunnespráijaboahkuheami leat ealli, hedjonan influeansavirusat mat leat rievdaduvvon nu ahte dat birgejit dušše oanehis áiggi njunnevuohččecuoccas, eaige sáhte birget muđui rupmašis. Dasa lassin das lea steriila čáhci, sálttit, sohkar ja gelatiidna.

Man bures doaibmá boahkuheapmi?

Boahkuheami beaktilvuotta lea dan duohken makkár influeansavirus dagaha infekšovna, man olu boahkuheapmi sulastahtta golgi influeansavirusiidda, ja makkár boahkuheapmi geavahuvo. Dasa lassin sáhtta máná dearvvašvuodadilli váikkuhit beaktilvuhtii.

Influeansaboahkuheami beaktilvuotta rievddada jagis jahkái, muhto gaskamearálaččat lea sullii 60 proseantta. Muhtimat sáhttet danne oažžut influeanssa vaikko leat boahkuhuvvon, muhto boahkuheami sáhtta láivudit dávdda ja unnidit duodalaš dávdamannolaga.

Lea go influeansaboahkuheapmi dorvvolaš?

Buot dálkasiin ja boahkuheamiin sáhttet leat liigeváikkuhusat, muhto eai buohkat oaččo daid. Influeansaboahkuheamiin hárve leat duodalaš liigeváikkuhusat.

Dat leat geavahuvo hui olu jagiid, ja manimus moaddelot jagis leat sullii 500 miljovna dosa addojuvvon jahkásaččat.

- Injekšovdnaboahkuheami čuggensadji sáhtta raššut, bohtanit dahje ruvsodit, ja njunnespráijaboahkuheami ges sáhtta njunni dahppot ja golgat.
- Guktot boahkuheami sáhttet dagahit illáveaju, deahkkebákčasiid ja febera 1–2 beaivvi manjel boahkuheami.
- Leat hárve allergiijalaš reakšovnnat dahje eará duodalaš liigeváikkuhusat.
- Ii goabbáge boahkuheapmi atte mánnái influeansadávdda.

Gos mu mánná sáhtta boahkuhuvvot?

Boahkuheapmi dāhpāhuvvá dābālaččat golgotmānus juovlamānnui. Don fuolaheaddjin sáhtat iskat gieldda dahje fāstadoaktāra neahttasiidduin dieduid mánáid boahkuheami birra. Mánát geat leat buohcciviesus dahje geaid spesialista čuovvula ja dikšu, sáhttet oažžut boahkuheami doppe.

Man olu boahkuheapmi máksá?

Boahkuheami haddi rievddada. Jeara fāstadoaktāris dahje iska gieldda neahttasiidduin hatti.

Loga eanet čujuhusas
<https://www.fhi.no/va/barne-vaksinasjonsprogrammet/>